



Tesaurus / Autoritetsregister

Aleph, ver.20



Confidential Information

The information herein is the property of Ex Libris Ltd. or its affiliates and any misuse or abuse will result in economic loss. DO NOT COPY UNLESS YOU HAVE BEEN GIVEN SPECIFIC WRITTEN AUTHORIZATION FROM EX LIBRIS LTD. This document is provided for limited and restricted purposes in accordance with a binding contract with Ex Libris Ltd. or an affiliate. The information herein includes trade secrets and is confidential.

Disclaimer

The information in this document will be subject to periodic change and updating. Please confirm that you have the most current documentation. There are no warranties of any kind, express or implied, provided in this documentation, other than those expressly agreed upon in the applicable Ex Libris contract. Any references in this document to non-Ex Libris Web sites are provided for convenience only and do not in any manner serve as an endorsement of those Web sites. The materials at those Web sites are not part of the materials for this Ex Libris product and Ex Libris has no liability for materials on those Web sites.

Copyright Ex Libris Limited, [2011]. All rights reserved.
Documentation Originally Released [Mar] [2011]

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	4
1.1	Autoritative navneformer	4
1.2	Tesaurus.....	6
1.3	Linkning.....	6
2.	Autoritetsposter	7
2.1	Autoritetspost	8
2.2	Tesaurusterm	8
2.3	Identiske indførsler	10
2.3.1	<i>Flere deskriptorer</i>	10
2.3.2	<i>Deskriptor og Brugt-for</i>	10
2.3.3	<i>Identiske Brugt-for</i>	11
2.4	Rettelse af deskriptor	11
3.	Feltkoder og delfeltkoder	12
3.1	Feltkoder	12
3.2	Delfeltkoder.....	13
4.	Batchjobs	14
5.	Systemadministrator	15
5.1	Opsætning	15
5.1.1	<i>Generelt</i>	15
5.1.2	<i>Bibliografisk bibliotek (DAN01)</i>	16
5.1.3	<i>Autoritetsbase / Tesaurus (DAN10)</i>	22
5.2	Bagrundsjobs.....	26
5.2.1	<i>UTIL E / 1 (DAN01 og DAN10)</i>	26
5.2.2	<i>UTIL E / 8 (DAN01)</i>	26
5.2.3	<i>UTIL E/ 11 (USR01)</i>	26
6.	Multilingual thesaurus	27
6.1	Opsætning (systemadministrator)	28
6.1.1	<i>Autoritetsbase / thesaurus (DAN10)</i>	28
6.1.2	<i>Bibliografisk base (DAN01)</i>	29
7.	Generer AUT fra BIB	31
7.1	Opsætning (systemadministrator)	31
7.1.1	<i>tab_fix</i>	31
7.1.2	<i>fix_doc.lng</i>	31
7.1.3	<i>alephe / tab / library_relation</i>	31

1. Indledning

Autoritative navneformer (autoritetsregister) og emneord i tesauri knytter sig til indførsler i registre og ikke til de enkelte bibliografiske poster. Navneformer og emneord oprettes som poster i en egen base – autoritetsposter i autoritetsbasen. En tilknytning mellem autoritetsposter og registre i den bibliografiske base vil blive etableret én gang, uanset antal bibliografiske poster.

I denne vejledning anvender vi begreberne:

- **deskriptor** for den autoritative navneform eller det benyttede emneord i en tesaurus
- **brugt-for** eller BF for den term, man ikke foretrækker (også kaldet Used for eller UF)
- **overordnet term** eller OT (tesaurus)
- **underordnet term** eller UT (tesaurus)
- **relateret term** eller RT (tesaurus)

Ordet **autoritetsbase** vil blive anvendt om det bibliotek, hvori enten navneformer eller emner er lagret i **autoritetsposter**.

Autoritetsposterne lagres i et selvstændigt bibliotek (DAN10). Det anbefales at oprette et bibliotek til et specifikt formål, fx autoritetsbase eller tesaurus.

I dette dokument beskrives opsætning i både den bibliografiske base (DAN01) og autoritetsbasen / tesaurus (DAN10).

Selve oprettelsen af en ny navneform eller et nyt emneord foregår via katalogiseringsklienten. Link mellem emneord, ikke autoritative former, mellem DAN01 og DAN10 styres af opsætning.

Autoritetsregister og tesaurus er afhængig af korrekt opsætning. Derfor er en stor del af denne beskrivelse viet systemadministratorer.

1.1 Autoritative navneformer

Autoritetsbasen indeholder poster, der anvendes som *autoritative navneformer* som forfattere, korporationer, uniforme titler og emner. Autoritetsdata knyttes til en bibliografisk post via de opsatte langordsregistre.

Når man katalogiserer en bibliografisk post, kan man slå op i autoritetsbasen og hente den autoritative form, dvs. deskriptoren. Det er den autoritative form man henter, også selv om man peger en Brugt-for term ud. Anvender katalogisator en

Brugt-for term i et felt uden at slå op i autoritetsbasen, vil termen automatisk blive erstattet af den autoritative form, når posten bliver opdateret.

Opsætningen bevirker, at der henvises fra en Brugt-for term til den autoritative term. Når låneren skanner på Brugt-for termen, vil han blive henvist til den autoritative form, som fx i Web OPAC:

Opslag i register: Forfatter	
Antal poster	
	NHØP - [se relateret]
	Se: Ørsted Pedersen, Niels-Henning
7	Ní Bhraonáin, Eithne

Når man søger, kan det ske det på både den autoritative term og Brugt-for termerne.

I klienten vil et + ud for indførslen angive, at der er tale om en henvisning. Klik på knappen *Henv.* Et vindue popper op med autoritetsposten. Klik på *Hop* for at hoppe til den markerede navneform:

The screenshot shows the Aleph library system interface. At the top, the search criteria are set to 'Forfattere og andet ophav' with the search term 'nhøp'. A search button 'OK' and an 'Annuller' button are visible. Below the search bar is a table with columns 'Antal', 'Ref.', 'Indførsel', and 'Aut. info.'. The table shows a search result for 'NHØP' with a '+' sign in the 'Ref.' column, indicating a reference. A 'Henv.' button is next to the result. A 'Henvisning' window is open, showing a list of references with columns 'Reference' and 'Indførsel'. The first reference is 'Sys. nr. 00000022'. The second reference is 'Personnavn Ørsted Pedersen, Niels-Henning', which is highlighted. Below it are 'SF person NHØP' and 'SF person Pedersen, Niels-Henning Ørsted'. A 'Hop' button is next to the highlighted reference. On the right side of the interface, there are several buttons: 'Henv.', 'Gem som', 'Ret indførsel', 'Ret display', 'AUT Recheck', 'Vis', 'Korte poster', and 'Katalogisering'.

1.2 Tesaurus

En autoritetsbase kan også anvendes som *tesaurus*, der beskriver et emnehierarki. Udover deskriptoren, kan posterne indeholde overordnede og underordnede termer. En overordnet term kan indgå som deskriptor i en anden post, og man kan på denne måde opbygge en tesaurus i flere niveauer.

Opslag i register: Emneord	
Antal poster	
46	cykelsport
2	cykelstier - [se relateret]

Når låneren skanner på emneord i Web OPAC, der indgår i en tesaurus, vil *[se relateret]* gøre ham opmærksom på, at han kan se relationer til emneordet, fx cykelstier:

Sys. nr.	000000007
Kontr.emne	trafik
Relateret	veje
Relateret	cykelstier

Ved klik på *Relateret* udføres et opslag i emneordsregistret på dette ord. Ved klik på fx *cykelstier* vises de relaterede poster, der indeholder denne term

Indgår der en term i hierarkiet, hvortil der ikke er knyttet poster, vises termen ikke.

1.3 Linkning

Autoritetsposterne lagres i et selvstændigt bibliotek (AUT).

Når en post oprettes i den bibliografiske base, indsættes indførsler i langordsregistrene. I henhold til opsætningen sker der følgende i relation til autoritetsbasen:

1. Indholdet i et felt, der danner input til et langordsregister, skal tjekkes op mod autoritetsbasen. Termerne i den bibliografiske post og autoritetsbasen skal være 100 % identiske (også store og små bogstaver)
2. Findes feltet, der er inddateret i den bibliografiske post, som deskriptor i autoritetsbasen, og har deskriptoren Brugt-for termer, opdateres langordsregistret og ordregistret i den bibliografiske base med autoritetspostens termer
3. Findes feltet, der er inddateret i den bibliografiske post, som en Brugt-for term i autoritetsbasen, vil opsætningen medføre, at feltet i den bibliografiske post vil blive overskrevet med deskriptoren. Dette sker, når posten opdateres. Der kan være en forsinkelse fra lagring af posten til den er opdateret

4. Findes feltet, der er inddateret i den bibliografiske post, som en relateret term i autoritetsbasen (OT, UT eller RT), opdateres langordsregistret med de relaterede termer

En detaljeret – og teknisk – beskrivelse af proceduren findes i afsnit 5.1.

Tilknytningen sker ved oprettelsen af en ny indførsel i en bibliografisk post. Ønsker man at oprette en autoritetspost i forbindelse med katalogisering af en post, bør man først oprette autoritetsposten, før man opretter den bibliografiske post. Så virker linkningen mellem autoritetsbasen og den bibliografiske base umiddelbart.

Der findes rutiner til vedligeholdelse og opdatering af indførsler. Fx hvis du retter en indførsel i en autoritetsbase eller tesaurus, vil en rutine sørge for, at poster med tilsvarende indførsler i den bibliografiske base opdateres. Se eventuelt afsnittet om baggrundsjobs (afsnit 5.2).

2. Autoritetsposter

En autoritets- eller tesaurusterm oprettes som en post i katalogiseringsklienten. Ex Libris' anvendelse af MARC21 formatet danner baggrund for felterne, idet det har betydning for dannelsen af relationerne.

Felt	Indhold
001	ID (ikke obligatorisk; kan indsættes automatisk)
008	Type: autoritet eller tesaurus (faste positioner)
1XX	Deskriptor (forfatter, korporation, uniform titel, emne, stednavn, genre)
4XX	Brugt-for termer
5XX	Relaterede termer (overordnet, underordnet, relateret)
670	Kilde
667	Note (intern)
680	Note (vise i OPAC)
COR	Ved rettelse: den oprindelige deskriptor (indsættes automatisk)

Skift til AUT-biblioteket fra menupunktet *Aleph/Baser* og opret posten som enhver anden post. Det vil sige udfyld relevante felter og delfelter korrekt. Send posten til serveren, og posten valideres. 001-feltet indsættes eventuelt.

2.1 Autoritetspost

En autoritetspost skal indeholde et 1XX-felt. Alternative former er angivet som Brugt-for i felt 4XX. Hvis der er flere alternative Brugt-for termer, skal der oprettes et felt 4XX pr term.

Eksempel på en navneformspost, hvor den autoritative form er beskrevet i felt 100, men alternative former er anført i felt 400:

Leader	LDR	-	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008 00	-	a a
Personnavn	100 00	a	Ørsted Pedersen
		h	Niels-Henning
BF, personnavn	400 00	a	NHØP
BF, personnavn	400 00	a	Pedersen
		h	Niels-Henning Ørsted

2.2 Tesaurusterm

Ved katalogisering af en tesaurusterm anvendes bestemte feltkoder og delfeltkoder til at fastlægge hierarkiet.

Posten skal have et felt 5XX, og delfelt w anvendes til beskrivelse af hierarkiet. Feltet anvender følgende delfeltkoder:

- a: den relaterede term
- w = g: angiver overordnet term (OT eller BT – broader term)
- w = h: angiver underordnet term (UT eller NT – narrower term)
- w er udeladt: angiver relateret term (RT)

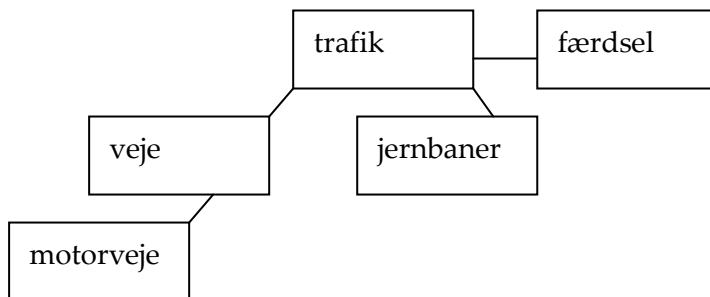
Eksempel:

Leader	LDR	-	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008 00	-	a a
Lokale emner	190 00	a	motorveje
SO, lokalt emne	590 00	a	veje
		w	g

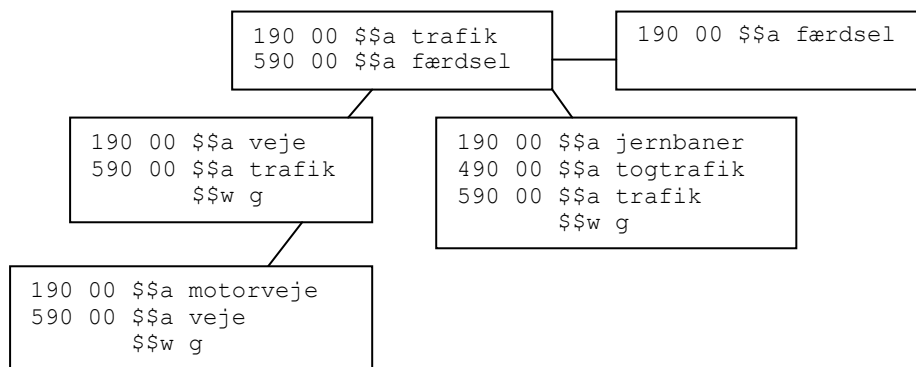
Relationen mellem to AUT-poster skal kun beskrives i den ene post, idet der automatisk dannes en reciprok relation.

En term kan indgå i relation til 3 niveauer i et hierarki: OT, UT, RT. Når man har katalogiseret deskriptoren og de relaterede termer i en post, vil der blive dannet tesaurus-links mellem deskriptoren og termene i henhold til \$\$w i felt 590. Det er kun nødvendigt at katalogisere de relaterede termer, hvis de skal optræde som deskriptorer.

Hvis en term indgår i flere hierarkier, skal de enkelte led katalogiseres hver for sig.
Fx



Når man beskriver en relation fra en term til en anden, dannes automatisk det modsatte link. Ovenstående relation vil skulle katalogiseres således i DAN10.



trafik har en RT-relation til *færdsel*, men relationen skal kun beskrives i den ene post. Begge termer skal findes som deskriptor i hver sin post.

2.3 Identiske indførsler

En term kan kun være deskriptor én gang, men ikke desto mindre kan et ord eller udtryk have forskellige betydninger. En term kan optræde både som deskriptor og som Brugt-for. Endelig kan den samme term optræde som Brugt-for term i flere autoritetsposter, typisk forkortelser.

2.3.1 Flere deskriptorer

Hvis en term kan optræde som deskriptor i to eller flere autoritetsposter, må katalogisator indsætte en identificerende tilføjelse. Fx

Leader	LDR	-	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008 00	-	a a
Lokale emner	190 00	<u>a</u>	bod
		<u>u</u>	krambod

Og

Leader	LDR	-	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008 00	-	a a
Lokale emner	190 00	<u>a</u>	bod
		<u>u</u>	erstatning

2.3.2 Deskriptor og Brugt-for

Hvis en term, der er oprettet som deskriptor, også optræder som Brugt-for, vil 4XX automatisk blive beriget med et delfelt 7, der indeholder deskriptoren.

Eksempel: Denne post findes i autoritetsbasen:

Leader	LDR	-	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
Lokale emner	190 00	<u>a</u>	råd
BF, lokalt emne	490 00	<u>a</u>	råddenskab

Der oprettes en ny post, hvor *råd* er en Brugt-for term. Delfelt 7 indsættes automatisk, når posten lagres på serveren.

Leader	LDR	-	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
Lokale emner	190 00	<u>a</u>	udvalg
BF, lokalt emne	490 00	<u>a</u>	råd
		<u>7</u>	udvalg
BF, lokalt emne	490 00	<u>a</u>	komite

Var posterne blevet oprettet i den modsatte rækkefølge, ville delfelt 7 alligevel blive indsat automatisk.

2.3.3 Identiske Brugt-for

Den samme term kan optræde som Brugt-for term i flere autoritetsposter, og dette ses typisk ved forkortelser.

Denne post findes som autoritetspost:

Leader	LDR	---	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008	00	a a
Korporation	110	00	a <<Det >>Kongelige bibliotek
BF, korporation	410	00	a KB

Der oprettes en ny post med samme Brugt-for term. Idet posten lagres tjekkes bl.a. om Brugt-for termen findes i forvejen. Hvis den gør det, indsættes deskriptoren i delfelt 7 i både den nye post og i posten, der fandtes i forvejen:

Leader	LDR	---	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008	00	a a
Korporation	110	00	a Kungliga biblioteket
BF, korporation	410	00	a KB
			7 Kungliga biblioteket

Leader	LDR	---	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008	00	a a
Korporation	110	00	a <<Det >>Kongelige bibliotek
BF, korporation	410	00	a KB
			7 <<Det >>Kongelige bibliotek

2.4 Rettelse af deskriptor

Retter man deskriptoren, indsættes den oprindelige term automatisk i feltet COR. COR-feltet behandles som en Brugt for term, dvs. der dannes en henvisning.

Leader	LDR	---	^^^^nz^^a^^^^^^n^^4500
008-koder	008	00	a a
Korporation	110	00	a <<Det >>Kongelige Bibliotek
BF, korporation	410	00	a KB
			7 <<Det >>Kongelige Bibliotek
Original pref.	COR	---	a <<Det >>Kongelige bibliotek
			0 ZZZ

COR-feltet indeholder et delfelt 0, der anvendes ved en såkaldt kategoriseringsmekanisme. Denne mekanisme er bundet op på MARC21, og er ikke opsat i standardopsætningen. ZZZ i delfelt 0 indikerer, at der ikke anvendes kategorisering.

Bemærk, at også delfelt 4 i felt 410 opdateres.

3. Feltkoder og delfeltkoder

I AUT-biblioteket anvendes felter, der lægger sig meget tæt op ad MARC21. Dette sker af hensyn til opsætning linkningen. Imidlertid skal indførslerne i DAN10 kunne anvendes ved katalogisering i DAN01, så derfor anvendes de samme delfeltkoder som danMARC2 samt nogle Aleph specifikke delfeltkoder (afsnit 3.2).

3.1 Feltkoder

Felt	Delfelt	Indhold
001 00	a	ID
008 00	Position 9, 14/15	Pos.9 = a: autoriseret term Pos.14 = a: anvendes ved hovedindførsler Pos.15 = a: anvendes ved emneindførsler
100 00	danMARC2, felt 100	Deskriptor: Personnavn
110 00	danMARC2, felt 110	Deskriptor: Korporation
130 00	danMARC2, felt 239 eller 240	Deskriptor: Uniform titel
190 00	danMARC2, felt 630	Deskriptor: Emneord
191 00	danMARC2, felt 633	Deskriptor: Stednavn som emneord
192 00	danMARC2, felt 088/096	Deskriptor: Klartekstet klass. som emneord
195 00	danMARC2, felt 668	Deskriptor: Genre
400 00	danMARC2, felt 100 samt 7	Brugt for: Personnavn
410 00	danMARC2, felt 110 samt 7	Brugt for: Korporationsnavn eller kongres
430 00	danMARC2, felt 239 eller 240 samt 7	Brugt for: Uniform titel
490 00	danMARC2, felt 630 samt 7	Brugt for: Emneord
491 00	danMARC2, felt 633 samt 7	Brugt for: Stednavn som emneord
492 00	danMARC2, felt 088/096 samt 7	Brugt for: Klassifikation emneord
495 00	danMARC2, felt 668 samt 7	Brugt for: Genre
500 00	danMARC2, felt 100 samt w	Relateret term: Personnavn
510 00	danMARC2, felt 110 samt w	Relateret term: Korporation eller kongres
530 00	danMARC2, felt 239 eller 240 samt w	Relateret term: Uniform titel
590 00	danMARC2, felt 630 samt w	Relateret term: Emneord
591 00	danMARC2, felt 633 samt w	Relateret term: Stednavn som emneord
592 00	danMARC2, felt 088/096 samt w	Relateret term: Klassifikation som emneord
595 00	danMARC2, felt 668 samt w	Relateret term: Genre
667 00	a	Intern note
670 00	a	Kilde
680 00	a	OPAC note
COR	a	Tidligere term, hvor 1xx er blevet opdateret
UPD	a	Y eller [tom]: den bibliografiske post opdateres N: den bibliografiske post opdateres ikke

3.2 Delfeltkoder

Som nævnt i forrige afsnit, skal man – af hensyn til korrekt opdatering af indførslerne i DAN01 – anvende de delfeltkoder, som danMARC2 benytter sig af. I tillæg findes der nogle ALEPH specifikke delfeltkoder, som der ses bort fra ved linkning.

Delfelt	Felt	Forklaring og eksempel
w	5xx	Anvendes ved thesaurus til at indsætte relationen fra termen i delfelt a til termen i felt 1XX \$\$w = g beskriver, at termen i 5XX er overordnet termen i felt 1XX \$\$w = h beskriver, at termen i 5XX er underordnet termen i felt 1XX Hvis man ikke indsætter \$\$w beskriver man en relateret term
7	4xx	Feltet indsættes automatisk, hvis der findes en indførsel, der er identisk med et felt 4XX i en anden post i autoritetsbasen. Den korrekte opsætning af ALEPH medfører, at indholdet i felt 1XX (uden delfeltkoder) kopieres til \$\$7.
9	1xx / 4xx / 5xx / Noter	Indholdet i feltet indeholder en sprogkode. Feltet indsættes efter termen, fx 190 00 \$\$a Uddannelse \$\$9 dan 190 00 \$\$a Training \$\$9 eng 190 00 \$\$a Utbildning \$\$9 swe

4. Batchjobs

Under servicemenuens *Katalogvedligeholdelse* ligger to punkter, der kan anvendes i vedligeholdelsen af AUT-postene.

4.1 Indførsler uden link til AUT (auth-03)

Dette job lister indførsler i BIB-biblioteket, der ikke er linkede til en AUT-post.

Man kan tjekke på enkelte, flere eller alle langordsregistre. Skriv registerkoden med store bogstaver, fx LFO.

Man kan reducere tjeppet til poster, der er oprettet siden en given dato.

4.2 ACC-indførsler med flere poster (auth-04)

Dette job anbefales kun afviklet i AUT-biblioteket. Jobbet danner en liste over poster med identiske indførsler.

Se afsnit 2.3.1 for håndtering af poster med identiske indførsler.

Udover at danne en liste kan man også blokere posterne, så de ikke kan anvendes, før de er rettet. Dette sker ved at position 15-17 i felt 008 ændres til store bogstaver. Når man retter postene, skal man også sørge for at ændre bogstaverne i disse positioner til små bogstaver.

5. Systemadministrator

5.1 Opsætning

Dette afsnit beskriver opsætningen af tabeller i forbindelse med tesaurus / autoritetsbase. Ved korrekt opsætning vil den bibliografiske base blive beriget med autoritetsposterne.

Poststruktur og søgeregistre for tesaurus skal defineres i DAN10. Opsætning af relationen mellem AUT og BIB skal opsættes i BIB basen.

Proceduren er følgende, når en ny BIB post sendes til server:

- ue_01 går i gang (indeksering af posten), og der dannes eventuelt nye indgange i langordsregistrene
- ue_08 (opdatering af BIB fra AUT) tjekker de nye indgange op mod GEN-registret i AUT-biblioteket for indførsler opsat i tab_aut
 - Hvis indholdet i en ny indførsel i langordsregistret, og dette langordsregister er opsat i tab20, foretages et match op mod AUT-biblioteket. Deskriptor og Brugt-for term tilføjes med det samme til langordsregistret i BIB
 - Samtidig markeres indførslerne i langordsregistret som værende tjekket op mod AUT
 - I markeringen indgår, om indførslen kan opdateres fra AUT (UPD=Y)
 - Endvidere dannes en z07 for poster, der kandiderer til opdatering, dvs. poster hvor der var match til AUT-biblioteket
 - Hvis en z07 dannes, sendes besked til indekseringsprocessen: posten skal reindexeres
- ue_01 går i gang
 - Opdateringen går via tab_fix/UE_01: fix_doc_ref_1
 - Hvis kol.7 i tab01 er opsat, erstattes Brugt-for-termen i feltet med deskriptoren i feltet i BIB-posten
 - Ordopdateringen går via tab_expand
 - WORD: expand_doc_bib_accref indsætter virtuelle felter med Brugt-for-terminerne. De virtuelle felter anvender samme feltkode som deskriptoren og bliver derfor indekseret i de samme registre

5.1.1 Generelt

I autoritetsbasen anvender man 1XX til den autoritative navneform og 4XX til former, der skal henvises fra. Der dannes indførsler i langords- og ordregistret i den bibliografiske base på termerne i både 1XX og 4XX.

DAN10 kan udgøre en egen søgebase. Tabellerne i tab-kataloget bør være DAN10s egne og må ikke pege på fx DAN01 i path_convert. For at lette opsætningen i anbe-

fales det at fastholde de engelske søgekoder i DAN10. Så ved man, at engelske søgekoder refererer til autoritetsbasen, mens danske refererer til den bibliografiske base.

Hvis man skal opsætte flere tesauri, der skal relatere til samme bibliografiske base, bør man anvende forskellige engelske søgekoder, f.eks. TOP, TO1 for emne i henholdsvis DAN10 og DAN11.

Opsætning af linkningen mellem tesaurus og den bibliografiske base foregår i den bibliografiske base, DAN01. Man lænker mellem indførsler i langordsregistre i de 2 baser. Linkningen sker kun hvis der er 100 % hit mellem indførslerne. Der skelnes mellem store og små bogstaver.

5.1.2 Bibliografisk bibliotek (DAN01)

5.1.2.1 tab_aut

I tab_aut beskriver man hvilke registre i DAN01, der skal konsultere DAN10:

```
! 1   2   3       4       5       6
!!!!-!-!!!!-!!!!-!!!!-!!!!
LFO   1 DAN10
LKO   1 DAN10
LCL   1 DAN10
LEM   2 DAN10
```

- Kol.1: Langordsregister i DAN01
- Kol.2: Anvendelseskoden i 008 i AUT-posten
 - 1: pos.14 = a (hovedindførsel)
 - 2: pos.15 = a (emneindførsel)
- Kol.3: AUT-bibliotek, der skal konsulteres. Man kan indsætte flere autoritetsbaser i kolonne 4 – 6. Baserne vil blive tjekket fra venstre mod højre. Basedefinitionen i kolonne 3 er den foretrukne, men findes der ikke hit i denne, går systemet videre til basen i kolonne 4 osv.

5.1.2.2 tab01.lng

I tab01.lng beskriver man, hvilke felter, der skal opdateres med autoriseret form fra DAN10. Opdateringen udføres af indekseringsprocessen (ue-01).

Opsætningen gælder kolonne 7. Her er fx angivet, at når en post med et felt 630 opdateres, vil indholdet blive erstattet af AUT-postens deskriptor, hvis man har inddateret en Brugt-for term

!	2	3	4	5	6	7	8	9
!	-!!!!!!	-!!!-!!!	-!!!!-!!!	-!!!!-!!!	-!!!!-!!!	-!!!!-!!!	-!!!!-!!!	-!!!!-!!!
D	100	41	00	0000		LFO	100	LForf.
D	110	41	00	0000		LKO	110	LKorp.
...								
D	239	41	00	0000		LTI	239	LUnif.tit
D	240	41	00	0000		LTI	240	LUniTitHo
...								
D	600	41	00	0000		LFO	600	LEmnePers
D	610	41	00	0000		LKO	610	LEmneKorp
...								
D	630	41	00	0000		LEM	631	LEmneord
D	631	41	00	0000		LEM	631	LEmneord
D	633	41	00	0000		LEM	633	LEmneSted
D	700	41	00	0000		LFO	700	LMedforf
D	710	41	00	0000		LKO	710	LMedkorp
D	739	41	00	0000		LTI	739	LUniTitDK
D	740	41	00	0000		LTI	740	LUniTitOR



Opsætningen gælder kolonne 7. Her er fx angivet, at når en post med et felt 630 opdateres, vil indholdet blive erstattet af AUT-postens deskriptor, hvis man har inddateret en Brugt-for term.

5.1.2.3 tab20

Her opsættes hvilke nye indførsler i langordsregistrene, der skal matches op mod AUT-biblioteket og opdateres :

```

! 2      3      4      5      6      7      8      9
!-!!!!-!!!!-!!!!-!-!!!!!!-!!!!!!-!!!!!!-!!!!!!-!!!!!!
1 LFO    LFO    100##          -wi          0
2                400##          -wi          0 SEEF

1 LFO    LFO    100##          -wi          0
2                COR##        -wi          0 SEEF

1 LKO    LKO    110##          -wi          0
2                410##          -wi          0 SEEF

1 LKO    LKO    110##          -wi          0
2                COR##        -wi          0 SEEF
etc...

```

Opsætningen består af 2 parvise rækker, hvor række 1 vedrører indførslerne og række 2 henvisningen. Rækkenummeret fremgår af kolonne 1.

Række 1	Kol.2	Langordsregister i BIB, hvor ue_08 matcher op mod AUT
	Kol.3	Langordsregister i BIB, der skal opdateres af ue_08. Normalt vil kolonne 2 og 3 indeholde samme langordskode
	Kol.4	Feltkode i AUT-posten, der indeholder den autoritative indførsel
	Kol.5 og 6	Delfeltkode og indhold, der skal være AUT-posten for match (primært multilingual thesaurus)
	Kol.7	Delfeltkoder i AUT-posten, der skal inkluderes eller ses bort fra ved match (- som første tegn)
	Kol.8	Alfabetiseringsindikator
Række 2	Kol.4	Felt i AUT til Brugt-forhenvísninger
	Kol.7	Delfeltkoder i AUT-posten, der skal inkluderes eller ses bort fra ved match (- som første tegn)
	Kol.8	Alfabetiseringsindikator
	Kol.9	Referencetype (SEEF er eneste type)

I denne tabel opsætter man også vedligeholdelsen af autoritative termer. Opdaterer man en deskriptor i AUT-posten, skal posterne i den bibliografiske base også opdateres. Dette gør man ved at gentage linje 1 og indsætte en linje 2 indeholdende COR. COR-feltet oprettes automatisk i AUT-posten, indeholdende deskriptoren før den blev rettet.

5.1.2.4 tab_expand

Hvis man vil kunne søge på ikke autoriserede termer i ordregistret skal følgende findes i tab_expand

```
U39-DOC      expand_doc_bib_accref
WORD         expand_doc_bib_accref
```

WORD: Dette indsætter virtuelle felter, hvor indholdet er Brugt-for termer. De virtuelle felter benytter samme feltkode som deskriptoren.

Opsæt også på U39-DOC. Det gør det nemmere at tjekke et resultat (util F/4).Her

5.1.2.5 tab11_aut

Ved søgning i på Web og i klienten kan man foretage opslag på de relaterede termer i forbindelse med skan, hvis der er match mellem indførslen i langordsregistret i DAN01 og en term i DAN10. Det opsættes i tab11_aut hvilket langordsregister, dette skal være muligt.

```
! 1      2      3      4      5      6 7
!!!!!!-!-!!!!!!-!!!!!!-!!!!!!-!!!!!!-!-!
100##           LFO   -wi
110##           LKO   -wi
130##           LTI   -wi
190##           LEM   -wi
400##           LFO   -wi
410##           LKO   -wi
430##           LTI   -wi
490##           LEM   -wi
500##           LFO   -wi
510##           LKO   -wi
530##           LTI   -wi
590##           LEM   -wi
```

- Kolonne 1: Felt i posten i DAN10, som skal konsulteres
- Kolonne 2: Det langordsregister i DAN01, som konsulterer det i kolonne 1 opsatte felt. Er der flere registre, der skal konsultere samme felt i DAN10, gentages rækken så der er en række pr langordsregister
- Kolonne 3: Delfelter i feltet i DAN10, der skal ses bort fra ved match Her

5.1.2.6 tab_subfield_punctuation

Som nævnt ovenfor kan en Brugt for-term automatisk blive erstattet af den autoritative form, hvis der er 100% match mellem indførslerne i langordsregistret og AUT-posten. Man skal sikre, at der ikke er opsat nogle parametre i tab_subfield_punctuation. Hvis der er opsat nogle linjer i tabellen, vil der blive indsat punktum eller andre tegn efter en indførsel, og dette vil forhindre match.

5.1.2.7 Brug af autoritetsbase i katalogisering

Man kan slå op i en autoritetsbase under katalogisering. Placer markøren i det felt, der skal kontrolleres og inddater (starten på) den term, der skal slås op. Trykker man F3, foretager systemet opslag på hele feltet i den lokale base, dvs. den bibliografiske. Trykker man i stedet Ctrl+F3 foretages opslaget i AUT-basen

Når man vælger en indførsel i F3 eller i Ctrl+F3 overskrives det inddaterede med indførslen, inkl. delfeltkoder.

Man kan opsætte således at der kun foretages opslag på et delfelt. Indsæt delfeltkoden i kolonne 1, position 6 (som ved 631 \$\$a nedenfor). Brug F4 / Ctrl + F4 for at foretage opslag på enkelte delfelter. Vælger man en indførsel, indsættes indholdet i delfeltet, men delfeltkoden overskrives ikke.

```

! 1      2      3      4      5      6      7      8      9      10
!!!!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-!!!-
!
LOCAL  DAN01  DAN10  !
!-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
100##  LFO    PER
110##  LFO    COR
..
440##  LTI    SER
..
630##  LEM    TOP
631##a LEM    TOP
700##  LFO    PER
710##  LFO    COR

```

5.1.2.8 Besked ved nye indførsler

Hvis man ønsker meddelelse om nye indførsler i langordsregistrene i BIB-biblioteket, som ikke findes i autoritetsbasen, kan man anvende besked-funktionen i katalogiseringsklienten.

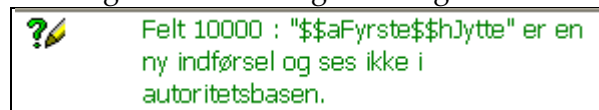
Dette kræver opsætning i DAN01.

- **check_doc_new_acc_aut**

I check_doc_new_acc_aut indsættes de felter, der IKKE skal tjekkes op mod autoritetsbasen. Tjekket sker i henhold til den opsætning, der er foretaget i tab_aut. Fx:

```
! 1
!!!!
0####
2####
3####
3####
4####
5####
8####
9####
```

Kan fx give denne tilbagemelding ved validering



- **check_doc**

Indsæt type af tjek, fx:

```
CATALOG-INSERT      check_doc_new_acc_aut
```

- **tab_doc_mandatory**

Endvidere kan man opsætte således, at opsætningen i check_doc_new_acc_aut udløser en besked. Dette opsættes i tab_doc_mandatory (T):

```
CATALOG-INSERT      0111 T
```

Denne opsætning indebærer, at poster med nye indførsler registreres under funktionen Beskeder i katalogiseringsklienten.

- **Besked**

Skift til funktionen Besked navigationsruden i katalogiseringsklienten:

Dato	Sysnr.	Afdelir	Tekst	Titel	Katalogisatr
05/apr/2011	000994968	CAT	Felt 10000 : "FyrsteJytte" er en ny indførsel og ses ikke i autoritetsbasen.	Fyrste, Jytte: Snyd og bedrag	ANNE-BEH
05/apr/2011	000994968	CAT	Felt 70000 : "GlerupUlla" er en ny indførsel og ses ikke i autoritetsbasen.	Fyrste, Jytte: Snyd og bedrag	ANNE-BEH

Når man har behandlet en linje i listen (fx oprettet en autoritetspost i DAN10), skal man slette den fra Beskeder, ellers vil den fortsat ligge som ubehandlet indførsel.

Øverste del af ruden er et filter. Udfyld filteret og tryk OK:

- Dage før i dag: Hvor langt tilbage i tid vil, beskeder skal vises
- Dage efter i dag: Anvendes ikke til beskeder i katalogiseringsklienten, 0 er OK
- Afdeling: Denne type beskeder knyttes til afdelingen CAT

5.1.3 Autoritetsbase / Tesaurus (DAN10)

5.1.3.1 tab_z103

Tabellen beskriver det program, der danner reciprokke links (når man har beskrevet en relation, dannes den modsatte automatisk).

```
! 1
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
update_z103_aut
```

Denne tabel anbefales opsat, og den er påkrævet i multilingual tesaurus (afsnit 6).

5.1.3.2 tab07

Denne tabel beskriver strukturen mellem de links indenfor DAN10, der danner de reciproke links som følge af tab_z103.

!	1	2	3	4	5	6	7
!!!!!!-	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!
590##	a9		GEN	w g		BT	NT
590##	a9		GEN	w h		NT	BT
590##	a9		GEN			RT	RT
591##	a9		GEN	w g		BT	NT
591##	a9		GEN	w h		NT	BT
591##	a9		GEN			RT	RT
595##	a9		GEN	w g		BT	NT
595##	a9		GEN	w h		NT	BT
595##	a9		GEN			RT	RT

- Kolonne 1: feltkoden i DAN10
- Kolonne 2: beskrive de delfelter, der skal inkluderes eller ses bort fra ved match (minus som første tegn)
- Kolonne 3: langordsregister – altid GEN af hensyn til linkningen
- Kolonne 4: delfelt til linktype
- Kolonne 5: kode for linktype
- Kolonne 6: linktypen
- Kolonne 7: eventuelt reciprokt link

Denne tabel er påkrævet i multilingual thesaurus.

5.1.3.3 tab_z105

Tabellen beskriver de bibliografiske biblioteker, hvortil der skal sendes besked om opdatering eller oprettelse af poster i AUT-biblioteket. Et baggrundsjob sørger for, at beskeder bliver sendt.

!	1	2	3	4	5	6
!!!!!!!!!!!!!!-	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!	!!!!!!
UPDATE-DOC		4	BEH01			

- Kolonne 1 beskriver processen, der fremkalder opdatering
- Kolonne 2 beskriver typen, hvor 4 opdaterer langordsregistre som følge af ændring i AUT-poster
- Kolonne 3 ff beskriver de bibliografiske baser, der skal modtage besked

Se desuden afsnit 5.2 for iværksættelse af baggrundsjobbet.

5.1.3.4 tab11_acc

Det kan være hensigtsmæssigt at kunne søge eller foretage opslag i AUT-biblioteket. GEN-registret anvendes til at danne reciprokke links mellem relaterede termer i AUT-biblioteket. Det anvendes også ved linkning af indførsler i langordsregistre i BIB-biblioteket.

Opsætning af tab11_acc:

!	1	2	3	4	5	6	7	8
!!!!!!	-	!!!!!!	-	!!!!!!	!!!!!!	-	!!!!!!	-
100##					PER			
110##					COR			
130##					TIT			
140##					SER			
190##					TOP			
191##					GEO			
192##					CLA			
195##					GNR			
400##					PER	-wi		
410##					COR	-wi		
430##					TIT	-wi		
440##					SER	-wi		
490##					TOP	-wi		
491##					GEO	-wi		
492##					CLA	-wi		
495##					GNR	-wi		
COR##					GEN			
100##					GEN			
110##					GEN			
130##					GEN			
140##					GEN			
190##					GEN			
191##					GEN			
192##					GEN			
195##					GEN			
4#####		7	*		DUP	-7		
400##					GEN	-wi		
410##					GEN	-wi		
430##					GEN	-wi		
440##					GEN	-wi		
490##					GEN	-wi		
491##					GEN	-wi		
492##					GEN	-wi		
495##					GEN	-wi		
500##					GXX	-wi		

Anvendes ved opslag i AUT-poster fra katalogisering i BIB-biblioteket
Anvendes også ved søgning i AUT-basen

GEN-registret anvendes ved reciprokke links.
Samt ved match og link fra langordsregistre i BIB-biblioteket

DUP-registret anvendes ved håndtering af identiske indførsler (afsnit 2.3)


```

510##          GXX  -wi
530##          GXX  -wi
540##          GXX  -wi
590##          GXX  -wi
591##          GXX  -wi
592##          GXX  -wi
595##          GXX  -wi

```

GXX-registret anvendes ved tjek af om en relateret term er oprettet som selvstændig post

5.1.3.5 tab_expand

Udover at have defineret egne registre og vis-formater, skal DAN10 have disse expands kørende for at få vist relationerne i begge poster:

```

!!!!!!!!!!!!-!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!-!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!>
U39-DOC      expand_doc_aut_aut
!
WEB-FULL-1   expand_doc_aut_aut
WEB-FULL     expand_doc_aut_aut
WEB-ACCREF   expand_doc_aut_aut
!
GUI-DOC-D    expand_doc_aut_aut
GUI-DOC-P    expand_doc_aut_aut
GUI-ACCREF   expand_doc_aut_aut

```

5.1.3.6 tab_fix

Når en autoriseret term rettes (felt 1XX), skal den oprindelige form lagres i posten i et COR felt med henblik på automatisk at få rettet alle forekomster af denne i DAN01.

```

! 1          2          3
!!!!!!!!!!!!-!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!-!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!>
INS  fix_doc_sort
INS  fix_doc_preferred
INS  fix_doc_aut_duplicate

```

- fix_doc_preferred danner automatisk COR-feltet, når en deskriptor opdateres. Dette er nødvendigt af hensyn til linket til indførslen i BIB-biblioteket og til opdatering af BIB-posten. COR-feltet behandles som en Brugt-for term.
- fix_doc_aut_duplicate indsætter delfelt 7 i felt 4XX. Se evt. afsnit 2.3.3.
- fix_doc_sort sorterer felterne i henhold til tab01

5.2 Bagrundsjobs

5.2.1 UTIL E / 1 (DAN01 og DAN10)

UTIL E / 1 skal køre hele tiden i DAN10 for at holde langordsregistre ajour med opdateringer. Jobbet skal også køre i DAN01.

5.2.2 UTIL E / 8 (DAN01)

UTIL E / 8 sender de BIB poster, der berøres af AUT-poster, til opdatering. Jobbet skal køre hele tiden i DAN01 for at danne lænkerne løbende. Det giver følgende valgmuligheder:

- Continuous check of new headings (C)
- Re-check previously unmatched headings (R)
- Re-check all headings (as if they were new) (N)

Brug valgmulighed C, der tjekker op mod nye indgange i langordsregistret i DAN01 mod DAN10. Programmet tilføjer henvisninger og relationer til langordsregistret i DAN01.

5.2.3 UTIL E/ 11 (USR01)

UTIL E / 11 hhv. modtager og sender beskeder bl.a. til DAN01 om opdatering af DAN10 poster.

Skønt programmet skal afvikles fra USR01, styrer tab_z105 i DAN10 hvilke beskeder, der sendes (se evt. afsnit 5.1.2.8). Både rettelser i eksisterende poster og oprettelse af nye poster i DAN10 kan give anledning til ændringer i DAN01.

6. Multilingual thesaurus

En multilingual thesaurus indeholder termer på flere sprog, og alle termer knyttes til BIB-basen – uanset sprog.

Eksempel:

BIB post:

```
630 00 *a Detailhandel *a dan
```

AUT-post:

```
190 00 *a Detailhandel *9 dan
```

```
190 00 *a Retail trade *9 eng
```

```
490 00 *a Retailing *9 eng
```

```
590 00 *a Handel *w g *9 dan
```

```
590 00 *a Butikshandel *w h *9 dan
```

```
590 00 *a Gadehandel *w h *9 dan
```

```
590 00 *a Grænsehandel *w h *9 dan
```

Som det ses kan man katalogisere flere deskriptorer i AUT-posten, hver med sin sprogkode.

Langordsregistrene i BIB basen indeholder både danske og engelske termer, til trods for, at den bibliografiske post kun indeholder den danske deskriptor.

Man kan opsætte specifikke registre til de respektive sprog, således at man fx kan skanne på danske termer med dansk interface og engelske med engelsk interface.

6.1 Opsætning (systemadministrator)

Følgende tabeller skal være opsat i tillæg til opsætningen beskrevet ovenfor:

6.1.1 Autoritetsbase / tesaurus (DAN10)

6.1.1.1 tab100

AUT-TYPE=M

M angiver at der er tale multilingual tesaurus (normalt er denne opsat med S).

6.1.1.2 tab00.Ing

Her opsættes nye registre, fx:

H TOP	ACC	43 00	00	Kontr.emne
H TOPE	ACC	43 00	00	Kontr.emne (eng)

6.1.1.3 tab11_acc

Her opsættes hvilke felter, der bidrager til det nye register, fx:

190##	9 dan	TOP
190##	9 eng	TOPE

6.1.1.4 edit_doc_999.Ing

Her opsættes vis-formatet, fx:

## 190## 9 dan	D LKontr.emne	Y Z	E TOP
## 190## 9 eng	D Subject contrl.	Y Z	E TOPE

6.1.1.5 tab_expand

Nedenstående expand skal være opsat for at man kan fremvise relaterede termer ved skan i BIB-basen, fx:

```
WEB-FULL-1 expand_doc_aut_aut
WEB-FULL   expand_doc_aut_aut
WEB-ACCREF expand_doc_aut_aut
!
GUI-DOC-D  expand_doc_aut_aut
GUI-DOC-P  expand_doc_aut_aut
GUI-ACCREF expand_doc_aut_aut
```

6.1.2 Bibliografisk base (DAN01)

6.1.2.1 tab00.lng

Hvis man ønsker at kunne skanne separat på emneord på et specifikt sprog, skal der opsættes nye registre, fx:

H LEM	ACC	41 00	00	Emneord
H LEMD	ACC	41 00	00	Emneord (dan)
H LEME	ACC	41 00	00	Emneord (eng)

6.1.2.2 tab11_acc

Her opsættes hvilke felter, der bidrager til de nye registre, fx:

630##		LEM	au9
..			
630##	9 dan	LEMD	au
..			
630##	9 eng	LEME	au

6.1.2.3 tab20

Hvis der er dannet separate registre, skal tab20 tilpasses, fx:

1 LEM	LEM	190##		0
2		490##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEM	190##		0
2		COR##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEMD	190## 9 dan		0
2		490##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEMD	190## 9 dan		0
2		COR##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEMD	190## 9 -		0
2		490##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEMD	190## 9 -		0
2		COR##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEME	190## 9 eng		0
2		490##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEME	190## 9 eng		0
2		COR##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEME	190## 9 -		0
2		490##	-wi	0 SEEF
1 LEM	LEME	190## 9 -		0
2		COR##	-wi	0 SEEF

6.1.2.4 **tab_aut**

Denne tabel skal altid indeholde det almene register og ikke et register, der relaterer sig til et sprog, fx:

```
LEM 2 DAN10
```

6.1.2.5 **tab_expand**

Skal opsættes, så den bibliografiske post relateres til alle termer, fx:

```
ACC expand_doc_bib_multi_lng
```

Og af hensyn til display:

```
WEB-FULL expand_doc_bib_multi_lng  
GUI-DOC-D expand_doc_bib_multi_lng
```

6.1.2.6 **tab01.lng**

Her opsættes det register, der skal anvendes, når en Brugt-for-term i den bibliografiske post erstattes med deskriptor. Det skal være det almene register, fx:

```
D 630 41 00 0000 LEM 630 LEmneord
```

6.1.2.7 **edit_doc_999_aut_dan10.lng**

Her defineres fremvisning af AUT posten, når den åbnes fra skan, fx

```
AU 190## 9 dan D LKontr.emne Y Z E TOP
```

Bemærk, at opsætningen går på felter i AUT-biblioteket, skønt tabellen opsættes i BIB-biblioteket.

7. Generer AUT fra BIB

Man kan generere en AUT-post med udgangspunkt i en BIB-post. Søg den bibliografiske post frem og overfør den til katalogisering. Aktiver menupunktet *Rediger / Generer post* og vælg *Generer AUT-post*.

Der oprettes en lokal post i AUT-biblioteket med udgangspunkt felt 100 eller felt 110 i den bibliografiske post. Fx:

Leader	LDR	—	—	^^^^nz^^^^^^^^^^^^^^^^n^^4500
008-koder	008	—	—	^^^^^ abacn aab ^ aaa ^d
Personnavn	100	00	a	Linklater
			h	Eric
Kilde	670	—	a	Forfatterens Jætter og Jærtegn, 1949

Der indsættes et felt 670 indeholdende 245 \$\$a og 260 \$\$c i den post, hvorfra posten er genereret.

Funktionen *Generer post* er bygget på MARC21-funktionalitet. Det betyder, at der kan genereres AUT-poster fra felterne 100, 110, 11 og 130. Endvidere at indholdet i 008-feltet er fastlagt.

7.1 Opsætning (systemadministrator)

Følgende tabeller skal være opsat for at mekanismen med at genere nye poster fungerer, primært i BIB-biblioteket /DAN01):

7.1.1 tab_fix

Indsæt det fix, der genererer posten (hårdt kodet):

```
AUT    fix_doc_new_aut_2
```

7.1.2 fix_doc.lng

Opsæt i **pc_tab/catalog/fix_doc.dan** muligheden for at vælge genereringen:

```
AUT    Y L Generer AUT-post
```

7.1.3 alephe / tab / library_relation

Indsæt en AUT-relation:

```
AUT DAN01 DAN10
```